

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Homiliae Catholicae De Sacris Arcanis Deiparæ Mariæ Et Iosephi

Cum quadruplici Indice

Cartagena, Juan de

Coloniae Agrippinae, 1613

Homilia Nona. Ostendimus ab instanti suæ Conceptionis B. Virginem puriſſimam, ac pulcherrimam fuisse, atque adeo omni peccati macula carentem; in illa verba Canticorum: Tota pulchra es, amica mea, & ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-51414](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-51414)

Virginis illius fuit. Cui sit honor, & gloria in sæcula sæculorum. Amen,

HOMILIA IX.

Ostendimus ab instanti sua Conceptionis beatam Virginem purissimam, ac pulcherrimam fuisse, atque adeo omni peccati macula carentem, in illa verba Canticoꝝ: *Tota pulchra es, amica mea, & macula non est in te: quæ multiplici Patrum eruditione, variisque animi conceptionibus elucidantur.*

Cant. 4.

Cant. 1.

BEATISSIMAM Virginem ad eos, qui peccati originalis labe illam commaculant, arbitror dirigere verba illa Canticoꝝ: *Nigra sum, sed formosa, filia Hierusalem, sicut tabernacula Cedar, sicut pelles Salomonis,* quasi dicat: licet nigra sim apud vos, qui me peccati originalis nigredine deturpatam fuisse putatis, sed vestra vos fallit opinio, quia formosa, & pulchra sum, sed pulchritudine instar tabernaculorum Cedar, & pellium Salomonis, quæ, licet extrinsecus deformia esse videntur, intrinsecus tamen miram pulchritudinem abscondebant: non secus ego, licet per communem generis humani propagationem progenita fuerim, & hac ratione maculam contraxisse videar, intrinsecus tamen illius propagationis labe, quæ omnes inficere solet, nec per momentum temporis infecta, sed miris diuinæ gratiæ splendoribus illustrata fui: Ad idem etiam faciunt sequentia verba: *Nolite me conspiciat, quod fusca sim, quia decolorauit me sol;* ac si dicat: Quamuis obnoxia sim peccato originali, sicut

Ibid.

& reliqui omnes, atque ex hac parte fusca appaream propter debitum contrahendi hoc peccati genus, veruntamen ex diuina solis iustitiæ irradiatione ab eo præseruata, & purpureo charitatis habitu colorata sum, *quia decolorauit me sol.*

Ibid.

Hæc ita esse, non obscure indicant verba Spōsi ad beatam Virginē: *Tota pulchra es, amica mea, & macula non est in te.* Scio nonnullos Doctores hunc locum explicare de Ecclesia Catholica, sed non video sane, quomodo omnino congrua sit explicatio. Nam, vel sermo est de macula peccati mortalis, aut venialis: si de mortali, certum est Ecclesiam, quæ congregationem fidelium sub vno capite visibili importat, non esse in hoc sensu immaculatam, cum multi eorum peccato lethali sint infecti: si verò sermo sit de macula peccati venialis, manifestius est, id ei non cōuenire. Immo, si per figuram Synecdochem nomine Ecclesiæ militantis, accipiam principalem eius partem, quæ iustos & sanctos comprehendit, duo hanc intelligentiam refellūt; primum, quia omnes illi nunquam carent macula peccati venialis, Apostolo Ioanne dicente: *Si dixerimus, quoniam peccatum non habemus, ipsi nos seducimus, & veritas in nobis nō est.*

Cant. 4.

Tum quia, cum expresso sermone dicat Sponsus: *Tota pulchra es;* omnem præcludit aditum ad sumendam partem pro toto. Vnde Diuus Hieronymus, & Diuus Augustinus, & Diuus Bernardus videntes non ita congrue posse aptari Ecclesiæ militanti prædicta verba, exponunt illa de Ecclesia triumphantis: quam intelligentiam secutus est Honorius in Commentario huius loci, dum ait: *Ibi conspicitur amica tota pulchra, quæ est Ecclesia regnans in omnibus suis ordinibus, gloriosa, & macula non est in ea, quia illa aula non recipit aliquem peccati maculam.* Verum alii doctores, quos secutus est Alanus, & Diuus Bernardus Senensis, interpretantur verba hæc de beata Virgine, vt pulchra corpore, & pulchra anima fuerit, nullaque ynquam actualis, vel originalis pec-

Ioan. c. 1. in sua Canon.

Hierō. lib. 3. aduersus Pelagianos.

Aug. lib. 1. tract. c. 19.

Beda in Cōment. huius loci Bernar. serm. 38 in Cant.

Alanus super 4 Cant. Bernar. Senens. tract. de laud. Virg.

cati macula in eam irreperit. & quidem, si vnquam hæc macula eam infect, id certe fuit, quando verum non erat dicere: *Tota pulchra es amica mea*: quomodo autem potuit vnquam verbum veritatis verum non esse? Consonant his præclara, quæ multi Patres nobis tradiderunt: Nam D. August. libro contra duas Hæreses, inquit: *Vnde sordes in domo, in qua nullus habitator terra accessit, solus ad eam eius fabricator, & Dominus venit.* Diuus Bernardus sermone de Assumptione; Marianam puritatem explicans, ait: *Qua, vel Angelica puritas virginis illi valeat comparari, qua digna fuit sacrarium fieri Spiritus sancti, & habitaculum filii Dei.* Sed beatus Arnaldus Abbas sermone de laudibus Virginis, Angelos supergreditur in hac comparatione, dicens: *Inter tot animas hominum, qua saluantur, ut electa columba est vna illa sola, qua Christum genuit, Virgo Mater, puella Maria, qua puritate profecto Cherubim, & Seraphim antecel-*

D. Anselm. *lit. Ac tandem Diuus Anselmus cum latius Virginis puritatem commendans, ait: Decens erat, ut ea puritate, qua maior sub Deo nequit intelligi, Virgo illa intret, cui Deus Pater unicum filium suum, quem de corde suo aequalem ita dare disponebat, ut naturaliter esset vnus idemque communis Dei Patris, & Virginis filius.* Hæc ille: à quo non longè absunt verba

D. Ambros. Diui Ambrosii super capitulum quartum super cap. 4. Cantorum, dum ait: *Pulchritudinem quis potest maiorem existimare decore eius, qua amatur à Rege, probatur à Iudice, dedicatur Domino, consecratur Deo, semper sponsa, semper innupta; ut, nec amor finem habeat, nec damnus pudor? Pulchritudo ista interior est, non exterior, qua non marcescit, neque defluit.* Vetus est consuetudo, ut, cum de probanda innocentia alicuius agitur in aliquo tribunali, prius diligenter inquiratur, an culpam commiserit, postea verò promotore fiscali, illa non inuenta, declaratur à iudice liberum esse à macula, quæ ei impone-

batur, atque adeo infusum, & innocentem. At contra Virgini accidisse contestantur verba propolita: Nam Spiritus sanctus, qui supremus est iudex omnis sanctitatis, & innocentia, prius affirmat beatam Virginem esse pulchram, & sanctam: *Pulchra es amica mea*: & deinde *Cant. 4. Et macula non est in te.* Illud in hoc *Ibid.* suspicor latere mysterium, quod duo præuidit reuocanda fore in dubium. Primum, an beata Virgo ita omni ex parte pulchra fuisset, vt nec deformitate peccati venialis infecta exitisset? Secundum, an peccatum originale contraxisset: ad primum quaesitum responderet: *Tota pulchra es amica mea*: ad secundum: *Et macula non est in te.* Respon- sionem verò illius secundi cum primo coniunxit, quia, ex eo, quod beata Virgo omni peccato veniali semper caruerit, quod minus commaculat animam, congrue satis inferitur, etiam caruisse originali, quod deformius inficit illam: si enim dedecbat Matrem Dei leuis culpa, multò magis grauis, & mortifera, cuiusmodi est peccatum originale. Hanc Virginis spirituales pulchritudinem egregie adumbravit pulchritudo corporalis Rebecca, Rachelis, Esther, & Iudith, quæ à principio suæ conceptionis singulari corporis pulchritudine fuerunt decorate, & præsertim Esther, de qua legimus. *Erat formosa Esther. 2. valde, & incredibili pulchritudine, omniumque oculis gratiosa, & amabilis videbatur, qua placuit Regi Assuero, & inuenit gratiam in conspectu eius; tradiditque ei septem puellas speciosissimas, atque amavit eam super omnes mulieres; posuitque diadema regni in capite eius, & fecit eam regnare in loco Vasthi: Hæc ibi: Per Esther, quæ interpretatur Ab- scondita, seu, eleuata in populis; aut, præparata in tempore, recte designatur Virgo Maria, tum quia fuit abscondita sub figuris in veteri testamento; tum quia super choros Angelorum eleuata; Tum quia*

quia ab æterno fuit preparata, & electa, ut in tempore gratiæ esset Mater filii Dei. Hæc igitur sacra Esther tanta pulchritudine præcelluit, ut, & illam, sol, & luna mirarentur. Pulchra fuit interius, pulchra exterius: interius quidem, per gratiæ nitorem; exterius vero, per carnis integritatem. Hæc itaque diuina Esther propter singularem hanc pulchritudinem lumme placuit Assuero, qui interpretatur; *Beatitude*; ac proinde recte præfiguratur Dei filium; qui cum Deo Patre, & Spiritu sancto ipsa est obiectiua beatitudo, & tota merces Beatorum: ipso dicente: *Hæc est vita æterna, ut cognoscant te solum Deum, & quem misisti Iesum Christum.* Nec solum nostra Esther placuit Assuero, verum etiam inuenit gratiam in conspectu eius; Gabriele dicente: *Inuenisti gratiam apud Deum.* Septem quoque pulchræ Ancillæ illam semper concomitantes sunt; virtutes scilicet septem, quatuor cardinales; Iustitia, Temperantia, Prudentia, & Fortitudo; tres Theologales: Fides, Spes, & Charitas, quibus pulchra adeo in sua conceptione prodiit, ut sponsus eam compararit lunæ: *Pulchra, ut Luna;* quibus verbis significasse mihi videtur, quod sicut sol lucis suæ irradiatione nullum planetarum, aut aliorum astorum pulchrius, clarius, aut rutilantius efficit, quam lunam; ita inter puras creaturas diuinus sol iustitiæ nullam diuinæ suæ gratiæ radiis clariorem, ac pulchriorem reddidit, quam beatam Virginem. Atque hinc est, quod si reliquorum sanctorum gesta explorentur, maculam saltem leuem haud difficile erit inuenire, Apostolo dicente: *In multis enim offendimus omnes: at si vniuersam ß. Virginis vitam importuni etiam criminatores diligenter scrutentur, nullam nec leuissimam peccati maculam inuenient.* Vnde recte ei cõgruit illud Davidis: *Quæretur peccatum illius, & non inuenietur.* Præuidens tamen Spiritus sanctus non sufficienter explicari eximiam Virginis pulchritudinem solius lunæ decori comparatam, confuko illam contulit multi-

plici rerum pulchritudini, ut ipsam, omnes illas simul in vnum complecti ostenderet. Vnde comparauit eam pulchritudini solis: *Electa, ut sol,* pulchritudini stellarum: *Orietur stella ex Jacob:* pulchritudini fortissimæ, & inexpugnabilis arcis: *Column tuum, sicut Turris Eburnea:* pulchritudini naui onuitæ prospero vento nauigantis: *facta est quasi nauis in stratoris de longe portans panem suum:* pulchritudini vasis summo artificio elaborati: *Vmbilicus tuus sicut crater cornatis:* pulchritudini fontis, & putei clarissimam aquam scaturientium: *fons Hortorum, Puteus aquarum viuientium:* pulchritudini amoenissimi Horti: *Hortus conclusus, soror mea* Ibid. *sponsa:* pulchritudini Paradisi voluptatis: *Emissiones tuæ sicut Paradisus:* pulchritudini sublimiorum arborum, ut Palmæ, Cypressi, & Cedri: *Quasi Cedrus exaltata sum in Libano, & quasi Cypressus in monte Sion, quasi Palma exaltata sum in Cadés:* pulchritudini vitis vberimos fructus producentis: *Ego quasi vitis fructificans suauitatem odoris:* pulchritudini Nardi: *Nardus mea dedit odorem suum:* pulchritudini lilii: *Sicut lilium inter spinas, sic amica mea inter filias:* pulchritudini rosæ: *Quasi plantatio rosæ in Iericho:* pulchritudini magni acerui frumenti: *Venter tuus, sicut aceruus tritici:* pulchritudini margaritarum, & lapidum preciosorum: *Tamquam vas auri solidum, ornatum omni lapide precioso:* pulchritudini flauescens vini: *pulchriora sunt vbera tua vino:* pulchritudini vnguentorum aromaticorum: *odor vnguentorum tuorum super omnia aromata:* pulchritudini dulcissimi faui mel distillantibus: *fauus distillans labia sponsa, mel, & lac sub lingua tua:* pulchritudini regalis purpuræ: *Coma capitis tui sicut purpura regis stincta carnalibus:* pulchritudini auium; ut Turturis, & Columbæ: *Oculi tui Columbarum:* pulchra sunt gena tua sicut Turturis: pulchritudini Piscium: *Murenas aueritas faciemus tibi:* pulchritudini gregis vberimis pascuis enutriti: *Capilli tui sicut grex caprarum:* *Dentes tui, sicut greges ouium:*

Cant. 6.

oniam: pulchritudini inuincibilis exercitus: *Terribilis, ut castrorum acies ordinata*: cuius pulchritudinem nullus inferorum hostium labefactare potest, sed potius deterritus, recedere compellitur. Hinc fit pulchritudinem internam beatæ Virginis cumulatissimam fuisse, cum omnes illas simul in vnum complectatur; ut etiam testatur D. Bernardus in Sermone super Salue Regina: *Nihil est virtus, quod in te non resplendeat, & quidquid singuli habuerunt sancti, tu sola possidisti*. Et quidem, si verum est illud, quod D. Augustinus docet, ut reuera est, quantum in te creuit amor, tantum creuit pulchritudo, quia ipsa Charitas est anima pulchritudo. Vnde D. Dionysius dixit: *Deus mittit vniuersis iustis pulcherrimas fontani radij sui traditiones*; facile inde colligitur, tantum internam pulchritudinem Mariæ aliorum pulchritudinem superasse, quantum amor eius amorem eorumdem excessit. Memini etiam D. Augustinum dixisse: *Sicut animus facit decus in corpore, ita Deus in animo. Decus corporis, animus: decus animi, Deus*. Vnde, cum in nulla pura creatura intimius vquam extiterit Deus, cum non solum in mente, sed in ventre hanc Virginem ab eo inhabitandam prælegisset, manifestum inde fit, (iuxta doctrinam D. Augustini) internam Virginis pulchritudinem, omnem, etiam Angelicum decorem, longe superasse. Ceterum, ut id clarius innotescat, altius (si placet) argumentum hoc repetamus ad illustrandam Virginis Conceptionem. Nemo sanæ mentis inficiabitur, hanc summi opificis mundialem fabricam pulchram valde esse; hæc enim ratione Græci Mundum *Κόσμος* vocant; quod *ornatum*, ac pulchritudinem significet: Pulchri sane sunt cælestes orbis, stellarum, lunæ, & solis ornamento decorati: pulchra tellus, florum, ac plantarum varietate distincta: pulchrum mare, fluxibus, & refluxibus, ac fluctuantibus vndis cunctis mirabile: pulcher aër, omne crystallinum corpus sua diaphaneitate

superans: pulcher ignis, aureis flammis coruscans: pulchra aues, diuersis pennarum coloribus, purpureo, candido, rubicundo, pallido, & caruleo rutilantes: pulchri Pisces, in quibus non solum faciem hominis, sed figuram Episcopalis mytræ, ac perfectam imaginem Crucis, ac plurius aliarum rerum ipse in exemplaribus fide dignissimis viderim: pulchra tandem animalia, quorum pulchritudine pellium potentissimorum etiam Principum vestimenta non parum exornari solent; Inter ipsa etiam animantia pulcherrimus homo, sed, & pulchriores illo spiritus angelici; nihilo secius tamen vniuersa hæc mundi structura non tanta pulchritudine pollet, ut omni defectu, ac deformitate prorsus careat. Nam si terram contempleris, tametsi optimos fructus ferat, pessimos etiam veprites, & spinas producit: Mare non semper tranquillum inuenies, sed frequenter aquarum vertices superbe adeo exultat, ut munitissimas quasque naues submergat: Aër, tametsi clarus, & serenus, grassante peste, facile inficitur: Ignis quot Ciuitates voracibus suis flammis deglutierit, & in fauillas conuerterit, nullus ignorat: Cælum no-ciuo suo influxu nonnunquam inferiora hæc mirum in modum lædere, experientia ipsa quotidiana non semel docuit: De stellis Iob dixit: *Cæli non sunt mundi in conspectu eius*. Homo deniq; quem Deus pulchrum ad imaginem suam formauit, per peccatum tantam turpitudinem contraxit, ut brutorum animantium similitudinem induerit, Dauide dicente: *Comparatus est iumentis insipientibus, & similis factus est illis*. Angeli etiam, non pauci turpiores adhuc ipso homine facti sunt; de quibus Iob: *Qui seruiunt ei, non sunt stabiles, & in Angelis suis reperit prauitatem*. Itaque quamuis elementa cuncta, Terra, Aqua, Aër, ignis, Cælum, Home, & Angeli singulari pulchritudine fluant ab Auctore naturæ donati, supra enarratis tamen imperfectionibus minime carent; sola beatissima Virgo omnes

D. Bern.

Ser. 4. super Salue Regina.

D. Aug. 10. 3. tract. 9.

Diony. 4. de diuin. nom.

Aug. 17. 32. in Iob.

Iob. 15.

Psalm. 48.

Iob. 4.

omnes puras creaturas in eo valde præcellit, quod pulchritudo eius adeo est omnibus numeris absoluta, vt minimæ etiã moralis imperfectionis maculæ pœnitus sit expers. Idque sibi volunt præ-

Cant. 4. adducta Sponsi verba: *Tota pulchra es, amica mea, & macula non est in te.* Pictores quidem (quantumvis peritissimi) nunquam adeo pulchram formarunt imaginem, vt omni proflus defectu careret; ad quod significandum, subscriptionem illam apponere consueuerunt: *Apelles faciebat, Prothogenes faciebat:* vt huius imperfecti temporis nota, sui operis imperfectionem ingenuè faterentur; tamen pulcherrima hæc imago beata Virginis (sic enim illam vocitat Sponsus: *Si ignoras te ô pulcherrima inter mulieres*) perfecta adeo ex manibus supremi pictoris prodiiit, vt hanc ei subscriptionem apposuerit:

Cant. 1. *Tota pulchra es, amica mea;* ac si diceret: nihil perfectionis Genitrici Dei debita in te desideratur. Atque ad eum modum, quo in rebus naturalibus philosophati sumus, ad eundem etiam philosophari nobis licebit, in rebus supernaturalibus: Quemadmodum enim licet, cum dignitates Ecclesiasticæ conferuntur, certo pensionis onere affici soleant; si tamen contingat filio alicuius magni Principis conferri, donantur quidem absque vilo pensionis onere: non dissimiliter, licet beneficia supernaturalia, quæ Deus hominibus in hac vita præstat, semper ab eo donentur aliqua pensione affecta, confert namque quibusdam preciosam virginittatis margaritam, sed cum onere cærendi fecunditate filiorum: confert aliis fecunditatem, sed cum onere amittendi virginittatis florem; confert prægnantibus foelices partus, sed nullum vnquam absque dolore: *In dolore partes filios:* confert corpus bene complexionatum, sed non absque onere futuræ corruptionis:

Gen. 3. *Puluis es, & in puluerem reuertaris:* confert aliis pulchritudinem, ac miram venustatem, sed cum eo onere, vt possint concupiscere, & concupisci: confert

Ibid. aliis diuersitatem scientiarum, sed cum onere, vt superbia possint intumescere, Apostolo dicente: *Scientia inflat:* confert aliis orationis donum, sed cum onere non semel mentis vagationem, ac distractionem patiendi: confert aliis iustificansem gratiam, sed cum onere incertitudinis conseruandi illam: confert aliis, quod excellentius est, beneficium Confirmationis in gratia, vt Apostolis; immo, & sanctificationis in vtero materno, vt Ieremiæ, & Ioanni Zachariæ filio, sed cum onere incidendi pro humana fragilitate in aliqua peccata venialia. Contulit aliis insignem fortitudinem ad vincendas omnes carnis illacebras, sed cum onere experiendi rebellionem sensus aduersus rationem insurgentis, Apostolo dicente: *Video aliam legem in membris meis repugnantem legi mentis meæ, & captiuantem me in lege peccati.* Ac tandem, vt silentio non præteream, quod præfenti argumento magis inferuit, & cuius gratia reliqua diximus; confert Deus omnibus filiis Adæ per naturalem propagationem genitis, beneficium creationis immortalis animæ, & æternæ felicitatis capacis, sed cum eo graui onere, vt, cum primum illa corpus ingreditur, peccati originalis macula coinquinetur: hæc, inquam, licet ita se habeant, tamen Deus Optimus Maximus præuidens beatam Virginem futuram esse eius Genetricem, conferens ei commemorata omnia beneficia, ac cœlestia charismata, absque vlla quidem pensione, aut onere contulit illa, quia filia Principis erat: sic enim illam vocat Sponsus: *Quantum pulchri sunt gressus tui in calcamentis, filia Principis:* contulit ei insignem Virginittatem, sed cum fecunditate coniunctam: contulit maternitatem, sed absque violatione virginæ integritatis: contulit foelicem partum, sed absque dolore: contulit præclaram corporis complexionem, egregiamq; eiusdem compaginem, sed absque futuræ corruptionis onere:

1. Cor. 8.

Rom. 7.

Cant. 7.

onere: contulit inauditam pulchritudinem, ac venustatem, sed absque periculo, ut concupisceret, vel esset concupita: contulit scientiarum varietatem, nullis tamen erroribus expositam aut permixtam: contulit beneficium confirmationis in gratia, sed absque villo onere prolabendi in aliqua venialia, ut sacrum Concilium Tridentinum docet: contulit insignem fortitudinem aduersus carnales motus, & concupiscentiam, sed sine molesta illa pensione, ac fastidioso onere rebellionis partis sensitiuæ contra rationalem, ut quæ omni fomitis igne penitus careret. Ac tandem, si eodem genere philosophandi vtamur, conferens Deus beatæ Virgini beneficium creationis immortalis eius anime, illud certe contulit absque illa pensione, & vniuersali onere contrahendi re ipsa peccatum originale. Quæ omnia spiritu prophetico præuidens Regius Vates, in illa verba prorupit: *Posuit fines tuos pacem, & adipe frumenti satiat te: sane nihil aliud excogitari potest, esse adipem frumenti, quam selectiorem, ac puriorem farinam, & ab omni fursure purgatissimam: significat ergo Dauid, in eo beatissimam Virginem, reliquos omnes sanctos longo interuallo antecellere, quod illi in hac vita adipem frumenti minime receperunt, hoc est, celestium munerum farinam absque admixtis imperfectionum fursuribus, quas humana fragilitas secum fert: Beatissima autem Virgo frumenti adipe fuit satiata, diuina munera absque onere, & pensione alicuius imperfectionis in se suscipiens, ut sic digna esset Mater Dei. Cui sit honor, & gloria in sæcula sæculorum. Amen.*

*Conc. Trid.
sess. 6. can.
22.*

Psalm. 147.

HOMILIA X.

Varijs similitudinibus, tam ex sacris literis, quam ex humanis monumentis depromptis, Virginis Conceptionem immaculatissimam fuisse ostendimus,

in eadem verba: Tota pulchra es amica mea; & macula non est in te. *Cant. 4.*

REYMENTVM propositum altius repetes, admirandam illam operum sex dierum creationem ad viuum immaculatam Virginis miram excellentiam exprime, ex eo mihi facile suadeo, quia præterquam ipsa apud Ecclesiast. ait: *Memoria mea in generatione sæculorum: certe sicut prima die creauit Deus coelum, & terram, quæ pariter ad fructus, quibus vtimur, producendos, concursum suum exhibuerunt; sic etiam creauit Ioachim, & Annam, qui maritali affectu ex diuina ordinatione coniuncti (ut docet D. Gregorius Nissenus) fructum benedictum B. Virginis in lucem ediderunt: quorum quidem nomina futuræ proles præcellentiam non obscure indicabant; nam Ioachim, eleuationem Dei, Anna vero gratiam significat: quasi dicerent: Deus gratia sua eorum prolem eleuabit. Eleuauit quidem adeo, ut ad dignitatis Matris Dei fastigium illam erigeret. In eo tamen inter alia Ioachim, & Anna valde cælum, & terram excelluerunt, quod hæc fecunditate pollebant, cum fructus suos produxerunt; at Ioachim, & Anna infœcundi erant, & steriles: *erat enim, ut habetur, terra inanis, & vacua, & subdit: & tenebra erant super faciem abyssi.* Erant quidem ob sterilitatem tenebræ afflictionis, & confusionis super faciem Ioachim, & Annæ; quia, ut dixit luuenalis.*

Præterea tormentum ingens nubentibus heret. *Inue saty. 3.*

In eo tamen perfimiles fuere cælo, & terræ, quod absque vlla libidine etiam licita (prout inter coniuges contigit) beatam Virginem generauerunt; ut tradit Galatin. lib. de Arcan. cath. veritatis, dum ait: illos conuenisse instar primorum parentum in statu innocentie, hoc est absque perturbatione rationis, & sine libidinis ardore, ac

Ecc. 24.

Gen. 1.

*D. Greg.
Nissorat. de
B. Virg.*

Gen. 2.

Ibid.

*Galat. li. 7.
cap. 3.*

extra